

2015 ASCOBANS Annual National Reports

This questionnaire has been pre-filled with answers given in 2014 National Report - **please update!**

This format for the ASCOBANS Annual National Reports was endorsed by the 6th Meeting of the Parties in 2009. Reports are due to be submitted to the Secretariat by 31 March of each year.

Parties are requested to use this report to provide **new** information on measures taken or actions towards meeting the objectives of the Conservation and Management Plan and the Resolutions of the Meeting of the Parties.

General Information

Name of Party

> Belgium

Report prepared by

This should indicate the name and affiliation of the lead person for filling in the report.

Name	Jan Haelters
Function	Scientific collaborator
Organization	Royal Belgian Institute of Natural Sciences
Address	3de en 23ste Linieregimentsplein B-8400 Ostend, Belgium
Telephone/Fax	+32(0)59.70.01.31 / +32(0)59.70.49.35
Email	jan.haelters@naturalsciences.be

Coordinating Authority and National Coordinator

Please confirm the Coordinating Authority responsible for the national implementation of the Agreement, and give the name and contact details of the officially appointed National Coordinator (Focal Point).

> Public Service Public Health, Food Chain safety and Environment (Sophie Mirgaux)

List of National Institutions

List of national authorities, organizations, research centres and rescue centres active in the field of study and conservation of cetaceans, including contact details

> Research Institute for Nature and Forest

Kliniekstraat 25

B-1070 Brussels, Belgium

Contact: Eric.Stienen@inbo.be

> Flemish Administration Agriculture and Fisheries

Vrijhavenstraat 5

8400 Oostende

Belgium

contact: jean-francois.verhegghen@lv.vlaanderen.be

> Natuurpunt

Coxiestraat 11

B-2800 Mechelen, België

Contact: dominique.verbelen@natuurpunt.be

> Flemish Administration, Division of the Agency for Nature and Forests: Contact: Veronique Verbist;

veronique.verbist@lne.vlaanderen.be

> Flemish Administration, Institute for Agricultural and Fisheries Research: Contact: Els Torrelee;

els.torrelee@ilvo.vlaanderen.be

>

> Royal Belgian Institute of Natural Sciences (RBINS)

Vautierstraat 29

1000 Brussels, Belgium

>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>

> Public Service Public Health, Food Chain safety and Environment
Victor Hortaplein 40 bus 10
B-1060 Brussels, Belgium
Contact: sophie.mirgoux@health.fgov.be

> RBINS, Department Management Unit of the North Sea Mathematical Models (MUMM)
Gulledelle 100
B-1200 Brussels, Belgium
Contact: Jan.Haelters@naturalsciences.be

Persons that contributed to the report from RBINS Ostend and Brussels: Sigrid Maebe, Francis Kerckhof,
Thomas Vandenberghe, Steven Degraer

> University of Liège, Dept of Veterinary Pathology
Fundamental and Applied Research for Animal & Health (FARAH),
Sart Tilman Bat B43a
4000 Liege
Contact: [Thierry Jauniaux, t.jauniaux@ulg.ac.be](mailto:Thierry.Jauniaux@ulg.ac.be)

Habitat Conservation and Management

Fisheries Interactions

Direct Interaction with Fisheries

1.1 Investigations of methods to reduce bycatch

> None

>
>
>
>
>
>
>
>
>
>

1.2 Implementation of methods to reduce bycatch

> See section on new legislation (D - 6.1.)

>
>
>
>
>
>
>
>
>
>

1.3 Other relevant information

Other relevant information, including bycatch information from opportunistic sources

> No bycatches were reported, although the results of the investigations on stranded animals could demonstrate that bycatch takes place. The Belgian report on the Regulation 812/2004 (with data of calendar year 2014) is attached to this report (in Dutch).

> During 2015, the Research Institute for Agriculture and Fisheries (ILVO) did not record any bycaught cetaceans during observer trips on fishing vessels, nor during fishery independent surveys. For the observer trips, this is probably because the Data Collection monitoring in Belgium is mainly performed on vessels with active gears, in which cetaceans are very rarely caught.

> With the implementation of the revised Data Collection Framework and the EU Multi Annual Programs, for all fisheries data on incidental by-catch and state upon release (alive/dead) of all birds, mammals and reptiles and fish protected under Union legislation and international agreements, will be part of the monitoring, where possible. The monitoring will cover observer trips and fishery independent surveys.

>
>
>
>
>
>
>

1.4 Report under EC Regulation 812/2004

Please provide the link to your country's report under EC Regulation 812/2004.

> Attached.

Reduction of Disturbance

2.1 Anthropogenic Noise

Please reference and briefly summarise any studies undertaken

> In the framework of the monitoring of the effects of offshore windfarms, an activity report was published: Degraer, S., Vigin, L. & R. Brabant (Eds). WinMon activity report 2013-2014. Royal Belgian Institute of Natural Sciences, MARECO report 15/01, Brussels. It included sections on marine mammals and on underwater noise: Marine mammal monitoring at offshore wind farms in the Belgian part of the North Sea: basic monitoring (p. 26-30; targeted monitoring (p. 30-31) and Wind farm generated underwater sound (p. 32-35).

> Relevant publications

Haelters, J., Dulière, V., Vigin, L. & Degraer, S., 2015. Towards a numerical model to simulate the observed displacement of harbour porpoises Phocoena phocoena due to pile driving in Belgian waters. Hydrobiologia 756(1): 105-116. DOI: 10.1007/s10750-014-2138-4

>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>
>

2.2 Ship Strike Incidents

Please list all known incidents and provide information separately for each

	Date	Species	Type of Injury	Fatal Injury (Yes/No)	Type of Vessel (length, tonnage, speed)	Location (coordinates)	More Information (name, email)
Incident	9 November 2015	Balaenoptera physalus	collision	yes	Cargo, 204m, 20kts	Bay of Biscay?	A juvenile Fin whale (Balaenoptera physalus), was brought into the port of Ghent on the bulb of a ship. The animal died of the collision that probably had taken place in the Bay of Biscay or the Western Channel. The case was reported to the IWC.
Incident							
Incident							
Incident							
Incident							
Incident							
Incident							

Incident							
Incident							
Incident		none					

2.3 Major Incidents

Major Incidents Affecting Significant Numbers of Cetaceans (two or more animals)

	Date	Location	Type of Incident	Further Information
Incident				
Incident				
Incident				
Incident				
Incident	none			

2.4 Pollution and Hazardous Substances

Please report on main types of pollution and hazardous substances (including source, location and observed effects on cetaceans). Please provide information on any new measures taken to reduce pollution likely to have an impact.

> No specific effects on small cetaceans washed ashore at the Belgian coast were investigated, although from selected stranded animals tissue samples were taken for further investigation of pollutant loads.

> Relevant publications

Imazaki, P., Brose, F., Jauniaux, T., Das, K., Muller, M. & Scippo, M.-L., 2015. Estrogenic evaluation and organochlorine identification in blubber of North Sea harbour porpoise (*Phocoena phocoena*) stranded on the North Sea coast, BioMed Research International. <http://dx.doi.org/10.1155/2015/438295>.

- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >

2.5 Other Forms of Disturbance

Please provide any other relevant information, e.g. relating to recreational activities affecting cetaceans.

> No new information

- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >

Marine Protected Areas

Marine Protected Areas for Small Cetaceans

3.1 Relevant Information

Please provide any relevant information on measures taken to identify, implement and manage protected areas for cetaceans, including MPAs designated under the Habitats Directive and MPAs planned or established within the framework of OSPAR or HELCOM.

> No new information

>

>

>

>

>

>

>

>

>

3.2 GIS Data

Please indicate where GIS data of the boundaries (and zoning, if applicable) can be obtained (contact email / website).

> laurence.vigin@naturalsciences.be

>

>

>

>

Surveys and Research

4.1 Abundance, Distribution, Population Structure

Overview of Research on Abundance, Distribution and Population Structure

> During dedicated seabird counts (2035 km sailing) in 2015, the Research Institute for Nature and Forest (INBO) counted (only) 42 harbour porpoises in Belgian waters (with no clear seasonal pattern), or 2.1 animals per 100 km. Average uncorrected densities amounted to 0.02 animals/km². The number of observed porpoises was much lower than the 8.7 animals/100 km recorded in 2014. No other cetaceans were encountered during the ship based surveys.

In 2015 no live porpoise or other cetacean was recorded in inland waters (database KBIN; www.waarnemingen.be).

Only one observation of white-beaked dolphins was reported to the RBINS (2 animals), but in contrast, there were many (non-effort related) observations of solitary, sociable bottlenose dolphins; their total number was probably low (probably only one or a very low number of animals due to probable multiple sightings of the same animal).

During 2015, the RBINS continuously moored 2 to 3 porpoise detectors (C-PoDs) at selected locations.

> Relevant publications, posters, abstracts

Haelters, J. & Geelhoed, S., 2015. Minder bruinvissen in de zuidelijke Noordzee. Zoogdier 26(4): 1-3.

- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >

4.2 Technological Developments

New Technological Developments

- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >

> No new information.

4.3 Other Relevant Research

- >
- >
- >
- >
- >
- >

- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- >
- > None.
- >

Use of Bycatches and Strandings

Post-Mortem Research Schemes

5.1 Contact Details

Contact details of research institutions and focal point

>

>

>

> RBINS

ULg

(see general information)

>

5.2 Methodology

Methodology used (reference, e.g. publication, protocol)

>

> No new information since 2009

>

>

>

5.3 Samples

Collection of samples (type, preservation method)

> Compared to previous years, remarkably few stranded porpoises were recorded: 52, of which 25 were autopsied. Possibly fewer porpoises were present, and they stayed on average further from the coast than in recent years. Among the collected porpoises bycatch (7) and predation by Grey seals (4) was identified as cause of death, in addition to other (natural) causes (causes of death estimated in stranded animals using external characteristics and/or autopsy findings). None of the bycaught animals were reported by fishermen.

>

>

>

>

5.4 Database

Database (number of data sets by species, years covered, software used, online access)

> www.marinemammals.be

Tissues are recorded in a tissue database (not online yet).

>

>

>

>

5.5 Additional Information

Additional information (e.g. website addresses, intellectual property rights, possibility of a central database)

>

>

>

>

> No new information.

Activities and Results

5.6 Necropsies

Number of necropsies carried out in the reporting period

	Number	Recorded cause of death
<i>Phocoena phocoena</i>	25	Bycatch, grey seal predation, starvation, disease
<i>Tursiops truncatus</i>		
<i>Delphinus delphis</i>		
<i>Stenella coeruleoalba</i>		
<i>Grampus griseus</i>		
<i>Globicephala melas</i>		
<i>Globicephala macrorhynchus</i>		
<i>Lagenorhynchus albirostris</i>		
<i>Lagenorhynchus acutus</i>		
<i>Orcinus orca</i>		
<i>Hyperoodon ampullatus</i>		
<i>Mesoplodon bidens</i>		
<i>Kogia breviceps</i>		
Other (please specify under number)	Balaenoptera physalus: 1	Ship strike
Other (please specify under number)		
Other (please specify under number)		
Other (please specify under number)		
Other (please specify under number)		
Other (please specify under number)		

5.7 Other Relevant Information

Please provide any other relevant information on post-mortem / stranding schemes

> Publications/posters on the results of research:

Marine mammal reports

From 2014 onwards, yearly reports on relevant issues concerning marine mammals are published; reports for 2014 and 2015 are available (in Dutch, with English and French summary; Haelters et al., 2016a; 2016b).

> Necropsy workshop

An international necropsy workshop was organized (9th Cetacean Necropsy Workshop) at the university of Liège (15-17 July 2015) by the department of veterinary pathology in collaboration with the Laboratory of Applied Bioacoustics LAB (Universitat Politècnica de Catalunya, Spain) and the UMS Pelagis, Centre de Recherche sur les Mammifères Marins (University of La Rochelle, France). A number of harbour porpoises were autopsied. The main subjects were autopsy techniques, including the dissection of the inner ear of cetaceans. There were 15 participants from 6 countries, including Norway and South Africa.

> Marine mammal database

A new website, www.marinemammals.be, is the result of a long collaboration between the Royal Belgian Institute of Natural Sciences (RBINS) and the University of Liege on marine mammals. In the future, the website will provide access to an extensive database on strandings and remarkable observations of marine mammals in Belgium. It will include autopsy results, and will contain information about tissue samples from animals that were autopsied. These samples will be available to scientists for research purposes.

> Relevant publications, posters, abstracts

Haelters, J., Kerckhof, F., Jauniaux, T., Potin, M., Rumes, B. & Degraer, S., 2016a. Zeezoogdieren in België

in 2014 [Marine mammals in Belgium in 2014]. Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN), MARECO rapport 16/01. 29 pp.

Haelters et al., 2016b. Zeezoogdieren in België in 2015 [Marine mammals in Belgium in 2015]. Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN), MARECO/BMM rapport 16/xx. xx pp.

Haelters, J., Kerckhof, F., van Neer, A. & Leopold, M., 2015. Exposing grey seals as horses and scientists as human. *Aquatic Mammals* 41(3): 351-353. DOI: 10.1578/AM.41.3.2015.351

Haelters, J., 2015. Een school grienden *Globicephala melas* in de zuidelijke Noordzee [A pod of pilot whales in the southern North Sea]. *De Strandvlo* 35(1): 5-11.

Haelters, J., & Kerckhof, F., 2015. Opduiken van Atlantische 'megafauna' in onze wateren in de late zomer, het najaar en de winter van 2013-2015 [Emergence of Atlantic 'megafauna' in Belgian waters in late summer, autumn and winter of 2013-2015]. *De Strandvlo* 35(2): 37-45.

Fontaine, M., Roland, K., Calves, I., Austerlitz, F., Palstra, F., Tolley, K., Ryan, S., Ferreira, M., Jauniaux, T., Llavona, A., Oztürk, B., Oztürk, A., Ridoux, V., Rogan, E., Sequeira, M., Siebert, U., Vikingsson, G., Borrell, A., Michaux, J. & Aguilar, A., 2015. Postglacial rise of three ecotypes of harbor porpoises, *Phocoena phocoena*, in western Palearctic waters, 29th annual conference of the European Cetacean Society, Malta, 2015

>

Relevant New Legislation, Regulations and Guidelines

6.1 New Legislation, Regulations and Guidelines

Please provide any relevant information

> On 13 March 2015 (Belgian Official Journal of 25 March 2015 – Anonymous, 2015) the Government of Flanders took the decision to prohibit the recreational use of different types of gill and trammel nets on the beach as a protective measure for marine mammals in the intertidal zone. The principle goal of this measure is the protection of the harbour porpoise. This new legislation also forms an answer to the infringement procedure (DG ENV 3801/12/ENVI, procedure 2014/4014) the European Commission introduced against Belgium concerning the adequate protection of harbour porpoises as mentioned in the Habitats Directive. The Nature Inspectorate Division of the Agency for Nature and Forests (Flemish Government) performed two control sessions on the beaches between De Panne and Oostende. The results of these assessments were that recreational beach fisheries was especially popular between Nieuwpoort and Koksijde, where many nets are placed close to each other. Most used types of net were fykes (kartenet) and 'flat' nets (carrelet). Gill or tangle nets were not found during these inspections. Discussions with the beach fishermen reveals a major social control exists on the use of gill and tangle nets. Therefore, it is expected that it is unlikely that such nets will be used again.

Anonymous, 2015. Besluit van 13 maart 2015 van de Vlaamse Regering houdende een verbod op het gebruik van warrelnetten en kieuwnetten in de Vlaamse strandzone ter bescherming van zeezoogdieren. Belgisch Staatsblad 25 maart 2015: 2015035382

> Two recreational fishermen were convicted in 2015 for illegal fisheries (in 2014) using static gear at sea; fines amounted to 600€ each, and in total 1700 m of illegal tangle net was confiscated.

>
>
>
>
>
>
>
>
>

Public Awareness and Education

7.1 Public Awareness and Education

Please report on any public awareness and education activities to implement or promote the Agreement to the general public and to fishermen.

> Web based initiatives

Initiatives towards the public to record, report and distribute marine mammal sightings continue:

www.waarnemingen.be is an initiative of Natuurpunt Studie vzw and Stichting Natuurinformatie that collects records of observations of species of different taxonomic groups, including cetaceans, from volunteers. In 2015, 175 observations of in total 289 harbour porpoises were reported to this website, peaking in October with 117 observations (201 animals). No other cetaceans were recorded in 2015.

Natuurpunt raises public awareness by www.natuurbericht.be, providing short notes on the occurrence of biodiversity, including cetaceans, in Flanders and the Belgian part of the North Sea. In 2015, an item was published on the juvenile Fin whale that was brought into the port of Ghent on the bulb of a ship.

www.zeezoogdieren.org is an ongoing initiative by Frank Wagemans (Natuurpunt) and Jaap van der Hiele (EHBZ Zuidwest) that gives ad hoc information of noteworthy facts of marine mammals from Dutch and Belgian waters.

The RBINS manages a new online database on strandings, selected sighting records and the results of autopsies: www.marinemammals.be. See previous section on this.

> World Ocean Day 2015 was celebrated at the Royal Belgian Institute of Natural Sciences on Sunday 7th of June 2015. 600 visitors at the museum were welcomed that day. A number of activities around the marine environment, ocean research and marine mammals were organised. A number of activities were relevant to small cetaceans. In an auditorium a stranded porpoise and seal were autopsied; the autopsy was streamed live to the internet (around 150 people were present); especially this activity drew a lot of attention. It was also possible to virtually autopsy a porpoise, and guided tours were organised, with special attention to ocean treasures and collection rooms with marine mammals skeletons

> Marine mammals in the press

□ 25/02/2015: Dutch television programme on grey seal predation on other marine mammals (seals and harbour porpoises), including an interview with Jan Haelters. <http://www.npowetenschap.nl/programmas/de-kennis-van-nu-tv/uitzendingen/2015/maart/Bruinvissen.html>

□ 2/11/2015: Pilot whales in North of France: News item on national television (VTM and RTBf) (J.Haelters, T.Jauniaux), and on radio.

□ 9/11/2015: numerous press interview, including on MNM radio and local TV, on the fin whale of Ghent (J.Haelters and T.Jauniaux).

□ Article on marine mammals in Belgium: Le Vif Express (Jan Haelters, Thierry Jauniaux).

(<http://www.levif.be/actualite/environnement/mer-du-nord-le-lent-calvaire-des-mammiferes-marins/article-normal-440179.html>)

>
>
>
>
>
>
>
>

Possible difficulties encountered in implementing the Agreement

Difficulties in Implementing the Agreement

Please provide any relevant information

>

>

>

>

> No new information.

Jaarrapport over de uitvoering van Raadsverordening (EC) nr. 812/2004 – 2015

Lidstaat: BELGIË

Referentieperiode: 2015

Datum: 17 MEI 2016

Auteur: ir. J-Fr VERHEGGHEN

Samenvatting

België – Jaarrapport 2015 in uitvoering van artikel 6 van Verordening (EG) n° 812/2004.

Jaarlijks dienen de lidstaten een verslag op te stellen over de effectieve implementatie van Verordening (EG) n° 812/2004.

Onderhavig rapport beantwoordt aan deze verplichting voor het jaar 2015. Dit rapport wordt opgesteld volgens het formaat dat gezamenlijk is aangenomen.

Het gebruik van akoestische afschrikmiddelen, de zgn. pingers, is in de Belgische warrelnetvisserij nog niet veralgemeend. Het dient vermeld dat het aantal vaartuigen van de nationale vloot dat deze visserijmethode gebruikt, beperkt is (momenteel slechts één vaartuig). Verder voldoen dat vaartuig niet aan de basisvoorwaarden, te weten de lengte van de vloten, om deze verplichting opgelegd te krijgen.

Zoals in recente jaren vonden er in 2015 geen wetenschappelijke monitoring van het gebruik van pingers op vaartuigen plaats.

In tegenstelling tot voorgaande jaren werd er in 2015 geen waarnemersschema uitgewerkt teneinde de bijvangst van zeezoogdieren te monitoren. Er werden enkel visreizen geobserveerd aan boord van vaartuigen met gesleept tuig ten behoeve van bestandopnames en andere monitoringsverplichtingen. Bijvangst van zeezoogdieren konden niet geobserveerd worden tijdens visserijoperaties.

Schattingen van de densiteit van de populatie bruinvissen in de Belgische wateren, op basis van surveys liggen voor.

Daarentegen beschikt men wel over vrij juiste statistieken over het aantal gestrande zeezoogdieren aan de Belgische kust in 2015 (data KBIN/OD Natuur): 52 bruinvissen (*Phocoena phocoena*) spoelden aan. Dit is een significante daling ten opzichte van 2014 toen er 130 dieren aanspoelden. De doodsoorzaak werd in de mate van het mogelijke bij de dode dieren vastgesteld.

De voorlopige resultaten met betrekking tot de doodsoorzaak (25 autopsieën) komt op 7 dieren, bijgevangen in vistuig. Voor 4 dieren kon een dodelijke aanval door een grijze zeehond vastgesteld worden.

De Belgische visserijpraktijk heeft, wegens het beperkt aantal betrokken vaartuigen, slechts een beperkte invloed op de populaties zeezoogdieren. Het gebruik van mitigerende middelen heeft geen eenduidig effect.

Het gebruik van warrelnetten door de sportvisserij is nu volledig verboden sinds de invoering vanaf april 2015 van een verbod tot gebruik van deze netten bij de strandvisserij.

AKOESTISCHE AFSCHRIKMIDDELEN

1. Algemene informatie

Nationaal werden er geen legislatieve maatregelen getroffen om het gebruik van akoestische afschrikmiddelen verplicht te stellen. Verordening (EG) n°812/2004 is onmiddellijk en onverkort van toepassing in België.

1.1 Beschrijving van de vloot

Metier	Fishing area	Total fishing effort						
		No. of vessels	% vessels using pingers	No. of trips	Days at sea	Months of operation	Total length of nets	Total soak time
GNS	IVc	1	0	57	96	II-XII		
GTR	IVc	1	0	8	36	II-IV		
GTR	VIIId	1	0	4	20	IX-X		

Het aantal vaartuigen en hun activiteiten is een aantal jaren terug significant teruggelopen. Momenteel blijft slechts één warrelnetvaartuig over. Het betreft een getransformeerd boomkorvisser. Een klassiek warrelnetvaartuig is slechts occasioneel actief geweest in 2015.

2. Akoestische afschrikmiddelen (Artikel 2 en 3)

2.1 Beperkende maatregelen

Akoestische afschrikmiddelen werden in het algemeen niet gebruikt door de vloot.

Een aantal jaren terug (2009) werden er praktijktesten uitgevoerd, deze werden later evenwel niet verdergezet.

3. Monitoring en evaluatie

3.1 Monitoring en evaluatie van de effecten van het gebruik van pingers (Artikel 2.4)

nihil

3.2. Rapportering van de controlemaatregelen om de kenmerken van de pingers zoals gebruikt door vissers op te volgen (Artikel 2.4)

Er werden geen specifieke controlemaatregelen uitgewerkt om de kenmerken van gebruikte pingers te monitoren.

3.3. Uitzonderingen

In 2015 werden er geen uitzonderingen toegestaan voor akoestische afschrikmiddelen die niet zouden voldoen aan de technische bepalingen vervat in bijlage II van verordening (EG) n° 812/2004

3.4 Algemene evaluatie

Een algemene evaluatie werd reeds in het rapport 2009 meegeven. Het lage aantal gerapporteerde bijvangsten gekoppeld met de geringe visserij-inspanning en het beperkte aantal proefvaarten tijdens dewelke pingers effectief werden getest, maakt dat het zeer moeilijk is het mitigerend effect van akoestische afschrikmiddelen te evalueren.

Anderzijds is het duidelijk dat pingers weinig gebruiksvriendelijk zijn. Netten uitgerust met pingers verwarren gemakkelijker en bij het manipuleren ervan is de nodige voorzichtigheid geboden. Verder zijn, in het algemeen, de toestellen weinig duurzaam.

WAARNEMERSCHEMA'S

4. Algemene informatie over de implementatie van artikel 4 and 5

Er bestaat in België een wettelijke verplichting voor vissers om waarnemers toe te laten aan boord van hun schip.

In 2015 werd er evenwel niet ingescheept aan boord van vissersvaartuigen om bijvangsten van zeezoogdieren te monitoren.

In het verleden (2009 – 2010) werd er effectief ingescheept aan boord van schepen in het kader van een onderzoeksproject (project WAKO-II, geïntegreerde evaluatie van de impact van de warrelnet- en boomkorvisserij). Naast telling en monitoring van zeezoogdieren, werd ook een waarnemersschema uitgewerkt en werden de vissers gevraagd hun visserijactiviteiten bijkomend te rapporteren.

5. Monitoring

5.1 Beschrijving van de visserij-inspanning en waarnemersschema bij gesleept tuig.

Er werden geen waarnemers ingescheept aan boord van vissersvaartuigen uitgerust met gesleept tuig om specifiek de bijvangsten van zeezoogdieren te monitoren.

Er waren daarentegen regelmatig waarnemers ingescheept om wetenschappelijke bemonsteringen te doen in een ander kader (o.a. discardsonderzoek, biologische monitoring edm.) Tijdens deze opdrachten werden evenwel geen waarnemingen verricht van bijvangsten van zeezoogdieren.

6. Schatting van de bijvangsten

De door vissers gerapporteerde bijvangsten zijn, niettegenstaande een wettelijke verplichting daartoe, zo laag c.q. onbestaande dat extrapolatie niet verantwoord is.

Over het volledige jaar werden geen bijgevangen zeezoogdieren gerapporteerd.

Daartegenover beschikt men over vrij accurate gegevens met betrekking tot strandingen van zeezoogdieren langs de Belgische kust. De federale dienst van het KBIN/RBINS OD Natuur/OD Nature houdt deze statistieken bij en verzorgt bijkomend onderzoek naar de doodsoorzaak bij de gestrande dieren. De strandingen betreffen voornamelijk bruinvissen.

Voor het volledige jaar 2015 strandden 52 bruinvissen (*Phocoena phocoena*) aan. Een groot gedeelte van de dieren werd niet verzameld door de staat van ontbinding, door de onbereikbaarheid van de plaats van aanspoelen of doordat ze niet gevonden werden na melding. In totaal 25 autopsieën werden uitgevoerd teneinde de doodsoorzaak te kennen. Van minstens 7 dieren werd vastgesteld dat ze in netten bijgevangen waren. De volledige autopsie resultaten zijn evenwel nog niet beschikbaar. Het is niet duidelijk dat die bijvangsten tussengekomen zijn bij beroeps- dan wel sportvisserij, en meer bepaald de strandvisserij. Voor deze laatste activiteit werd begin 2015 een wetswijziging doorgevoerd die het gebruik van warrelnetten op het strand verbiedt.

7. Discussie

In een aantal studies werd gepoogd de populaties van zeezoogdieren in de Belgische zeegebieden in kaart te brengen. Zo wees een voorstudie met betrekking de aanduiding van MPA's in de Belgische zeegebieden in het kader van de implementatie van de Habitatrictlijn, op het feit dat er geen concentratiegebieden van bruinvissen in de Belgische zeegebieden voorkomen en dat de aanduiding van specifieke MPA's in dat verband niet nodig is.

De schatting van de densiteiten van zeezoogdieren op basis van waarnemingen vanaf een vaartuig was 2,1 dieren per 100 km (ten opzichte van 8,7 dieren/100 km in 2014). Dit brengt de gemiddelde densiteit op 0,02 dieren per km².

De Belgische vloot omvat op het einde van het jaar 2015 nog slechts één warrelnetvaartuig. De recente diversificatie van de vloot met de in gebruik name van twee bijkomende warrelnetvaartuigen kon niet standhouden om economische redenen.

Het is duidelijk dat de Belgische visserijpraktijk slechts een zeer beperkte invloed heeft op de populaties zeezoogdieren. Het gebruik van mitigerende middelen heeft geen eenduidig effect.

In het kader van een ander project (project schakels en potten) werd in 2009 het praktisch gebruik van pingers nagegaan. De uitkomsten van deze testen zijn variabel. Duidelijk is evenwel dat het gebruik van de courante toestellen voor problemen zorgt en dat er met name rond de gebruiksvriendelijkheid opmerkingen bestaan.

Tenslotte beschikt men over vrij accurate statistische gegevens van de strandingen van zeezoogdieren langs de Belgische kust. Die gegevens verschaffen een indicatie over de impact van de visserij op de populaties zeezoogdieren, voornamelijk bruinvissen.

Voor het volledige jaar 2015 vonden 52 strandingen van bruinvissen plaats. Dit is een significante vermindering ten opzichte van 2014. Vooral in het voorjaar (april-mei) is er een verhoogd aantal waarnemingen. Van de gestrande dode dieren wordt systematisch de doodsoorzaak vastgesteld, indien de staat van het kadaver dit toelaat. Voor 25 onderzochte gevallen kon in 7 gevallen bijvangst bij visserij worden vastgesteld. De vaststelling van het type visserij kan echter niet eenduidig gebeuren. Terwijl vaststaat dat het recreatief gebruik van warrelnetten op zee hierbij niet tussenkomt - wegens het algemeen verbod op het recreatieve gebruik van die netten beneden de laagwaterlijn - bestaat het vermoeden dat tot voor kort aantal dieren bij de strandvisserij werden bijgevangen.

Vanaf april 2015 werd het recreatieve gebruik van die netten totaal verboden met de invoering van een besluit van de Vlaamse regering van 15 maart 2015 dat ook voor de strandvisserij die activiteit verbiedt.

8. Conclusies

De Belgische visserijpraktijk heeft, wegens het beperkt aantal betrokken vaartuigen, slechts een beperkte invloed op de populaties zeezoogdieren. Het gebruik van mitigerende middelen heeft geen eenduidig effect.